

Huradanboddu

Girji njuoratmáná ja ollesolbmo
oktasaš bottuide

 SámiSoster ry

JIETNAASKKIS ČUDJE OVTTAS

Váldde áibbas gulul ja divtte vávváge ráffut iežat jienain.
Vávvá guldala jo mánágoađis bearraša jienaid.
Gidde čalmmiidat ja šuohkit "Aaa..". Radderiggát
geardduha jiena sparaideami, vávvá lea jietnalávvgus.
Lávllu litnásit vokálaid vuoiŋanasa ritmmas A, Á, E, I, O...
Divtte goruda ja miela ráfáiduvvat jienaid bárus.

GÁIDDUS SKÁDJA

Áhčige jietna gullo mánágoahtái. Vávvái sáhttá lávlut ja šluppardit seammás go njávká eatni čoavjji. Sutnje sáhttá muitalit beavivi dáhpáhusain, vaikkoba divtta dahje lávlaga hámis. ”Oadđá unná mánáš, eahket lea jo boahtán, Sámiatnan mánáš, roavggu vuolde vuoiŋnas, alit čáppa čalmmit, seivot gitta nu.”

RIEGÁDAHTTINLÁVLLA

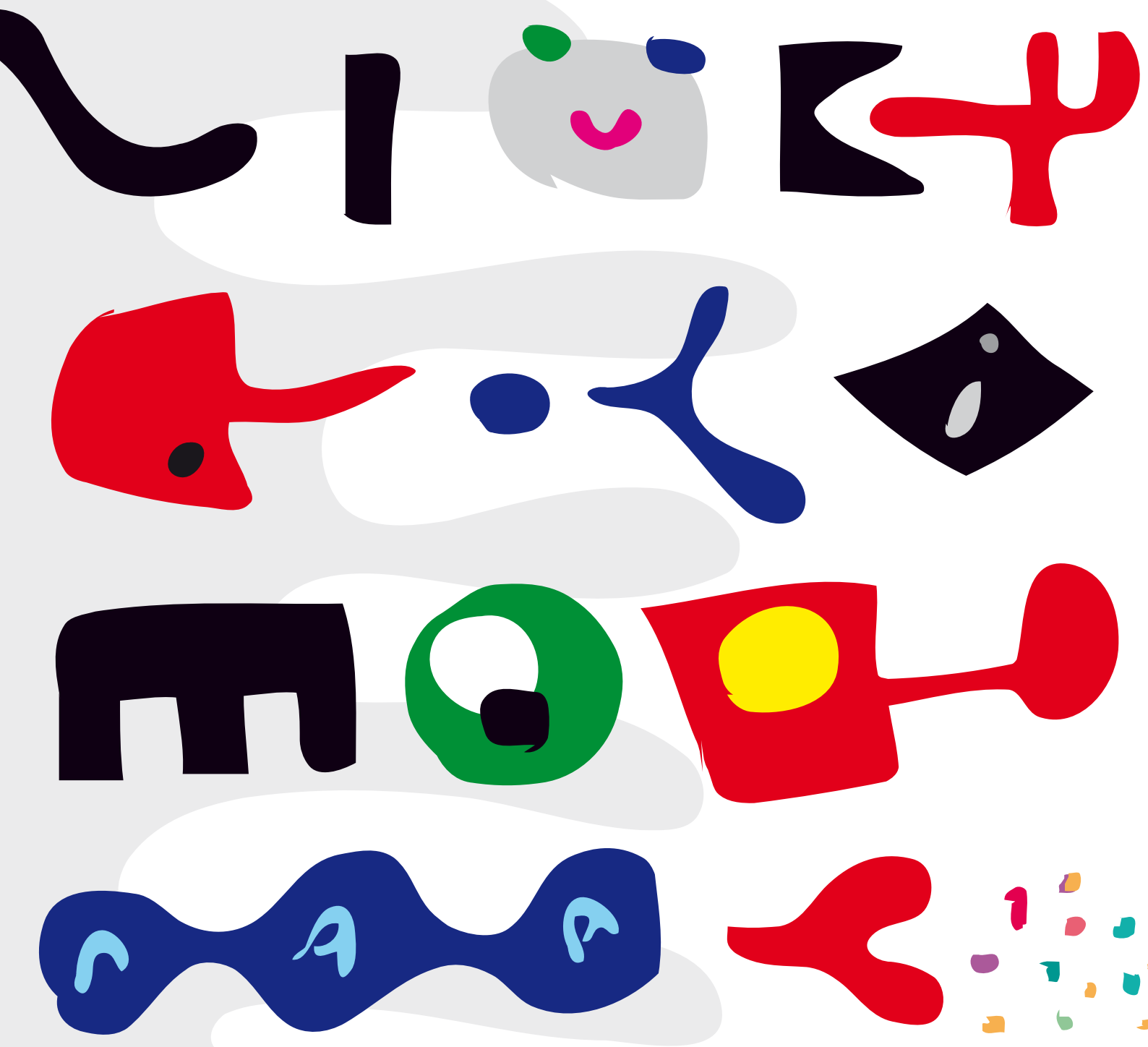
Riegádahttimis sáhtát buoridit iežat ja vávvá dili jienainat. Daga ávttaid áigge vuollegis jiena, man sáhtát diktit garrat riegádahttima ovdánettiin. Ložže iežat jiena vehkiin ja vuojo leahkkaseami jurdagii.

Áhčči ja doarjjaolbmot sáhttet doarjut du vuollegis jienain.

NJÁVKKAT JIENAIN

Vávváge eallimii gullet váivvit ja čierrát.
Sáhtát jietnadallat litnásit ja njávkkadit
vávvá sealggi, ratti, julggiid ja čoavjji.
Su dilli buorrána go leat lahka, jietnadalat
ja guoskkahalat su gulul.
Alla jienat dovdojit eanemus vávvá oaivvis,
vuollegis jienat ruvvejit su julggiid.
"Aah"-šuohtanas hállanjiena allodagas
lea jienain čábbáseamus.

HOOO-OOOOH!

Jietnadagat ja mojit huksejit vuorrováikkuhusa šaldi dudno gaskii. Lávlo vávvái čielga vokálaid nu, ahte son oaidná muođuidat ja njálbmát lihkađeamen. Son jievžžada du ja lávlugoahtá farga duinna. Áđdestala donges vuorustat vávvá! Vokálalávlla, giljanasat, šurramat ja stoavkkuheamit leat dudno háleštallan. Lavtte jievžanleikii guovllastemiid ja doaškumiid. Jietnadaddanleaika sáhtá ráfáidahttit dahje movttiidahttit ja virkkosmahttit, beavvi áiggi mielde.

MUN LEAN FIINNIS!

Litna vuohki guoskkahit vávvá jienain lea lávlut su nama. Dat nanne máná iešdovddu ja son dovdagohtá iežas deahtalažžan ja ráhkistuvvon.

Lávillo máná nama iešguđet jietnaallodagain ja ritmmain. Lavtte nammii nanosmahtti sániid "Máret lea čeahppi, Máret lea roahkkat", "Áilu lea láđis, Áilu lea smáđáhkis..."

OAHPES CULLÁNLÁVLLA

Šuohket čiekŋalit ja huradala, lávllon litna cullánlávllaga dahje iežat hutkan lávllaga eahkedis ovdal nohkka. Daga nu juohke eahket jo dalle go vuorddát máná, nu vávvá oahppá dovdat nieguidis lávllaga! Du jietna lea vávvá vuosttas cullánlávlla.

”Oađe unna mánáš, dálvi buolaš biekkat, bossot goađi birra, áhčči almmis oaidná, gohcá badjel du, vašolaččaid vuostá.”

Huradanboddu

Girji njuoratmáná ja ollesolbmo oktasaš bottuide

HURADANBOTTU ulbmilin lea doarjut ollesolbmo ja máná vuorrováikkhusa sihke máná dovdduid ovdáneami. Govaid hámit ja ivnnit fálet suohtas ja hástaleaddji geahčadanbottuid jo njuoratmánái.

-Vávvá gullá bearraša jienaid jo mánágoađis. Dat birastahttet su, son lea dego rumbbu siste. Ráfálaš jienat dagahit vávvái buorre dovddu ja ilolaš lávlagat fas ilolaš miela. Vávvát ráhkistit vuorrováikkhusa, oahpes ollesolbmo jiena, eaige sii jeara lávllutgo áibbas riehta. Áibbas njuoratmánáinge sáhtta "háleštit" jietnadallamiin. Iskka čohka ja vuollegis jienaid ja sierra vokáláid. Sáhttibeahhti guktot vuoiŋŋastit litna jietnastat. Sevdnjeslágan latnja, litna jietna ja gulul njávkan veahkehit ráffut.

HURADANBOTTU lea hutkan mánáidpsykiatra, áššedovdidoavttir Raisa Cacciatore. Girjji govaid lea dahkan AD, gráfalaš plánejeaddji Osmo Penna. Teavsttas vástida musihkkapedagoga, riegádahttinlávllaáššedovdi Hilikka-Liisa Vuori ja MD, Dortmund teknihkalaš universitehta veajuiduhttagiidd professor Lea Hyvärinen. Sámegillii jorgalan Inger-Mari Aikio.

Huradanboddu : girji njuoratmáná ja ollesolbmo oktasaš bottuide
ISBN 978-952-68965-1-9

© 2017 Raisa Cacciatore, Osmo Penna, Lea Hyvärinen, Hilikka-Liisa Vuori